

Regeringen
Kulturdepartementet

103 33 STOCKHOLM

Budgetunderlag för 2009

Statens historiska museer överlämnar härmed sitt budgetunderlag för år 2009.

I budgetunderlaget anmäls de frågor, som bedöms förutsätta ändringar i anslaget till myndigheten, eller i övrigt är av en sådan karaktär att de bör underställas regeringen. Dessa frågor är:

1. Statens historiska museer: Säkerställande av samlingarnas långsiktiga förvaltning samt samarbete med Stiftelsen Föremålsvård i Kiruna
2. Statens historiska museer: Medel för forskning och utveckling (FoU)
3. Statens historiska museer: Hyreskostnader

Hemställan

Med hänvisning till de motiveringar som redovisas i det följande hemställer Statens historiska museer att

- regeringen från år 2009 ökar myndighetens anslag med minst 1 500 tkr för att säkerställa en långsiktigt hållbar förvaltning av samlingarna. I övrigt hemställs att regeringen tar del av vad som anförs angående verksamheten vid Stiftelsen Föremålsvård i Kiruna,
- regeringen från år 2009 ökar myndighetens anslag med 700 tkr som en konsekvens av förändrad fördelning av befintliga FoU-medel till myndigheten,
- regeringen tar del av vad som i budgetunderlaget anförs avseende Statens historiska museers hyreskostnader.

(Förhandling har skett med de fackliga organisationerna.)

Beslut i detta ärende har fattats av överintendenten Lars Amréus efter föredragning av stabsansvarig Åsa Magnusson. I ärendets slutliga handläggning har den administrativa chefen Gerd Grip och chefen för Enheten för samlingarna Mikael Jakobsson deltagit.

STATENS HISTORISKA MUSEER

Lars Amréus
ÖverintendentÅsa Magnusson
Stabsansvarig

Sändlista:

Finansdepartementet

Arbetsgivarverket

Ekonomistyrningsverket

Riksdagens utredningstjänst

Riksrevisionen

Statskontoret

INLEDNING

Allmänna kostnadsökningar i samhället i kombination med en minskad pris- och löneomräkning har lett till att myndighetens anslag i praktiken minskat under senare tid. Samtidigt åläggs SHMM och andra myndigheter nya eller mer omfattande uppgifter än tidigare. Som exempel kan nämnas nya och omfattande krav vad gäller genomförandet av miljöledningssystem (Naturvårdsverket) samt informationssäkerhetsarbete (Verva). För att myndigheten på sikt skall ha rimliga förutsättningar att genomföra instruktionsenliga uppgifter samt med god kompetens kunna ta sig an de nya uppgifter som regeringen bestämmer, är det angeläget att anslaget förstärks, eller i vart fall inte fortsätter att reellt minska.

HEMSTÄLLAN

1. Säkerställande av samlingarnas långsiktiga förvaltning samt samarbete med Stiftelsen Föremålsvård i Kiruna

Samlingarnas långsiktiga förvaltning

Statens historiska museer förvaltar en av Norra Europas största museisamlingar sett till antalet enskilda föremål. Vård och förvaltning av detta nationellt och internationellt sett mycket omfattande och unika kulturarv är en grundläggande uppgift för Statens historiska museer. De insatser som regeringens Accessprojekt inneburit för möjligheterna att långsiktigt förvalta samlingarna är svåra att överskatta. Bland annat har viktiga insatser för att åtgärda eftersläpningar vad gäller accession av föremål till samlingarna kunnat göras.

Ett stort problem ligger dock i själva systemkonstruktionen för omhändertagande av arkeologiska föremål. Under de senaste två decennierna har det grävts fram lika mycket arkeologiskt material som det dittills tagit museerna 100 – 150 år att samla in. Fram till andra hälften av 1980-talet omsatte uppdragsarkeologin årligen ett tiotal miljoner kronor. Det senaste decenniet har omsättningen legat runt 250 miljoner kronor per år. Denna omfattande undersökningsverksamhet, som är resultatet av tillämpning av lagen (1988:950) om kulturminnen m.m., har alltså genererat mycket stora mängder föremål som tillförts SHMM.

Trots att den uppdragsarkeologiska verksamheten under senare tid ökat kraftigt har SHMM inte kompenseras för omhändertagandet av det ökade inflödet av föremål. Trots betydande och värdefulla insatser inom Accessprojektet kvarstår eftersläpningar på omkring 20 årsverken. Därutöver ökar kostnader för magasinshyra, magasinssinredning samt omkonservering av äldre fyndmaterial ständigt (jfr. avsnittet nedan). Särskilt bekymmersamt är vidare att nya eftersläpningar riskerar att uppstå i framtiden, trots att myndigheten vidtagit åtgärder för att effektivisera verksamheten. SHMM har för avsikt att för regeringens kännedom inkomma med en mer omfattande redogörelse i ärendet.

Hemställan

Mot bakgrund av vad som anförs ovan hemställer Statens historiska museer att regeringen:
- ökar myndighetens anslag med minst 1,5 mnkr för att säkerställa rimliga förutsättningar för en långsiktig hållbar förvaltning av myndighetens samlingar. Medlen avses i första hand disponeras för att säkerställa en balans vad gäller accession av föremål till samlingarna och för att täcka ökade kostnader för förvaring av samlingarna. SHMM vill särskilt framhålla att kostnadsökningarna är en effekt av ett för myndigheten tvingande regelverk.

Samarbete med Stiftelsen Föremålsvård i Kiruna

Regeringen har gett Koordinatörn för museisektorn (Ku 2007:02) i uppgift att göra en översyn av den verksamhet som bedrivs vid Stiftelsen Föremålsvård i Kiruna.

Eftersom Stiftelsen utför omfattande konservering av sådana samlingar som förvaltas av SHMM vill vi i detta sammanhang uppmärksamma regeringen på det angelägna i att regeringen i den fortsatta beredningen av ärendet beaktar SHMM:s behov av fortsatt konservering, liksom SHMM:s möjligheter att leverera material för konservering till Stiftelsen. I denna del hänvisas till vad som anförts i myndighetens budgetunderlag för 2008.

Myndigheten vill särskilt uppmärksamma regeringen på att ett beslut i frågan under år 2008 är mycket angeläget eftersom möjligheterna för SHMM att leverera material för konservering dramatiskt försämras när det s.k. Accessprojektet upphör.

Hemställan

SHMM hemställer att regeringen tar del av vad som anförts angående verksamheten vid Stiftelsen Föremålsvård i Kiruna och i den fortsatta beredningen beaktar det angelägna i att myndigheten fortsättningsvis kan säkerställa ändamålsenlig konservering av föremål i samlingarna.

2. Medel för forskning och utveckling (FoU)

Medel för forskning och utveckling för ansvarsmuseerna, däribland Statens historiska museum (SHM) som är ansvarsmuseum för arkeologi och kyrklig konsthistoria, fördelas av Statens kulturråd.

Sektorsforskningen är ett nödvändigt redskap i den förändringsprocess av musei- och kulturarvsområdet som riksdagens mål förutsätter och är en viktig form för utvecklingen av samverkan med forskningen och samhället i övrigt.

Under år 2005 och 2006 har SHMM tillsammans med Riksantikvarieämbetet (RAÄ) bedrivit ett utvecklingsarbete för att i samverkan med aktörer i omvärlden introducera nya former för innovativ kulturarvsvetenskaplig forskning. I rapport till regeringen i oktober 2006 har SHMM och RAÄ identifierat två huvudsakliga problem. För det första att glappet mellan forskning och praktik får långtgående effekter och gör tillvaratagandet av samhällets kunskapsinvesteringar otillräckligt. För det andra att kulturarv och historiemedvetande har stor potential för att stärka samhällsutvecklingen men att praktiken inom fältet lider brist på breddade forskningsinriktningar.

De insatser RAÄ och SHMM har genomfört i anslutning till regeringsuppdraget har resulterat i ett gemensamt utvecklingsförslag. SHMM och RAÄ avser att verka för att förstärka dialogen mellan forskare och praktiker, stödja praktikernas kompetensutveckling när det gäller att efterfråga, värdera och implementera forskning, utveckla återföring av forskning till samhällsaktörer, stärka forskningen i befintliga institutioner, ta initiativ och inspirera till förnyade tvärvetenskapliga forskningsinriktningar som kan möta de delar av kulturarvets samhällsroll som är under utveckling samt intensifiera arbetet med att bredda finansieringen för kulturarvsforskning i samhället genom att agera och bedriva projekt tillsammans med fler nationella och internationella aktörer.

Sammantaget anser SHMM att dessa föreslagna satsningar skulle förbättra effekten av statens insatser, inom såväl forskningen som praktiken, och därmed öka samhällsnyttan. SHMM och RAÄ gör bedömningen att detta kan genomföras inom ramen för våra respektive myndigheters verksamheter.

För att uppfylla de målsättningar som redovisats i rapporten till regeringen saknar dock SHMM särskilda FoU-medel, annat än de som för närvarande för olika projekt anvisas av Statens kulturråd.

Mot bakgrund av vad som anförts ovan anser Statens historiska museer:

a) att de medel (ca 700 tkr) för ansvarsmuseernas (SHM:s) forskning och utveckling under anslaget 28:36 som hittills fördelats av Statens kulturråd till SHM bör omfördelas till myndighetens ramanslag. Finansieringen i denna del föreslås ske genom en omfördelning av medel från anslaget 28:36 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet (ramanslag), anslagsposten 13 Ansvarsmuseerna (ram) till Statens historiska museers anslag.

b) att regeringen på viss sikt överväger en förstärkning av myndighetens anslag med omkring 1,5 mnkr för att möjliggöra ett uppfyllande av de målsättningar som redovisats i rapporten till regeringen, alternativt överväger en ny och förstärkt struktur för forskningsfrågor inom kulturområdet.

Hemställan

SHMM hemställer att regeringen från år 2008 ökar myndighetens anslag med 700 tkr för insatser inom FoU-området.

3. Statens historiska museers hyreskostnader

Statens historiska museer har tidigare vid ett flertal tillfällen uppmärksammat regeringen på effekterna av att Statens fastighetsverk (SFV) sedan genomförandet av kostnadshyresreformen år 2002 tillämpar fullt kostnadsansvar för hyresgästen vad gäller s.k. eftersatt underhåll.

SHMM och SFV befinner sig för närvarande i förhandlingar angående ny hyra för de av myndighetens lokaler som är belägna i kvarteret Krubban i Stockholm. SHMM vill mot denna bakgrund återigen uppmärksamma regeringen på att det inte finns ekonomiska förutsättningar att inom nuvarande anslag rymma de mycket stora kostnader som det eftersatta underhållet innebär.

SHMM vill vidare särskilt uppmärksamma regeringen på att myndighetens hyresavtal avseende Kungl. myntkabinettet på Slottsbacken samt för magasinslokaler som förhyrs av Svensk Museitjänst i Munkhättan löper ut per den 31 december 2010. En realistisk bedömning är att dessa hyreskostnader vid en omförhandling kommer att öka betydligt. Detta innebär risk för betydande anpassningar i verksamheten i form av minskad volym och sänkta ambitioner, i händelse av oförändrad nivå på myndighetens anslag.

Hemställan

SHMM hemställer att regeringen tar del av vad som anförts angående Statens historiska museers hyreskostnader.

Finansiering av verksamheten (tkr) – UO 17, anslag 28:27, ap.1

	2007	2008	2009	2010	2011
	<i>utfall</i>	<i>prognos</i>	<i>beräknat</i>	<i>beräknat</i>	<i>beräknat</i>
Intäkter av anslag					
Statens historiska museer	77 659	76 663	79 663	81 163	81 163
Intäkter av bidrag					
Statens historiska museer	11 069	10 600	6 300	6 300	6 300

Anm. De beräknade anslagsintäkterna inkluderar fr.o.m. år 2009 den föreslagna omfördelningen av medel enligt avsnitt 2 a) samt den föreslagna förstärkningen enligt avsnitt 2 b) fr.o.m. år 2010. Den beräknade minskningen av bidragsintäkterna beror dels på att den arbetsmarknadspolitiska åtgärden Access avslutas, liksom det SIDA-projekt i Centralamerika som SHMM deltagit i de senaste åren.

Investeringar i anläggningstillgångar	2008	2009	2010	2011
Lån i Riksgäldskontoret, IB	8 278	14 078	12 278	10 478
Nyupplåning, beräknad	9 200	1 000	1 000	1 000
<i>varav</i> för investering i immateriella AT	500	0	0	0
Amorteringar, beräknade	-3 400	-2 800	-2 800	-2 800
Lån i Riksgäldskontoret, UB	14 078	12 278	10 478	8 678
Beslutad/föreslagen låneram	14 500	14 500	14 500	14 500
Beräknad räntekostnad	430	525	450	375
Ränteantagande för nyupplåning (%)	3,67	4,0	4,0	4,0
Finansiering av räntor och amorteringar	3 730	3 325	3 250	3 175

Anm. Av nyupplåningen år 2008 avser 4,2 miljoner kronor investeringar i den nya basutställningen Forntider. Investeringar i immateriella anläggningstillgångar avser balanserade kostnader för införande av elektronisk fakturahantering.

Räntekonto med kredit

	2008	2009	2010	2011
Kontokredit - förslag	8 757	8 757	8 757	8 757
	(beslutad)			

Anslagskredit på ramanslag

	2008	2009	2010	2011
UO 17, anslag 28:27, ap. 1 - förslag	2 303 (beslutad)	2 303	2 303	2 303

Intäkter av avgifter och ersättningar

Verksamhet med full kostnadstäckning	2007 <i>utfall</i>	2008 <i>prognos</i>	2009 <i>beräknat</i>	2010 <i>beräknat</i>	2011 <i>beräknat</i>
Intäkter					
Försäljning av varor	2 001	2 000	2 000	2 000	2 000
Undersökningar, utredningar och andra tjänster	0	0	0	0	0
<i>Summa</i>	<i>2 001</i>	<i>2 000</i>	<i>2 000</i>	<i>2 000</i>	<i>2 000</i>
Kostnader					
Försäljning av varor	-1 910	-1 920	-1 950	-1 950	-1 950
Undersökningar, utredningar och andra tjänster	0	0	0	0	0
<i>Summa</i>	<i>-1 910</i>	<i>-1 920</i>	<i>-1 950</i>	<i>-1 950</i>	<i>-1 950</i>
UTFALL	91	80	50	50	50
Övrig avgiftsbelagd verksamhet	2007 <i>utfall</i>	2008 <i>prognos</i>	2009 <i>beräknat</i>	2010 <i>beräknat</i>	2011 <i>beräknat</i>
Intäkter					
Entréer och visningar	2 928	2 750	2 800	2 800	2 800
Övrigt	4 789	5 190	5 000	5 000	5 000
Summa	7 717	7 940	7 800	7 800	7 800